

บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสาเหตุการลาออกกลางคันของนักศึกษา สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ : มุมมองนักศึกษาปัจจุบัน ผู้วิจัยได้รวบรวม เอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่ใช้ในการดำเนินการศึกษา ดังนี้

1. มาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา
2. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด
3. การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา
4. สภาพปัญหาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. มาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา

1.1 มาตรฐานการอุดมศึกษา

ตามที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 34 กำหนดให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาจัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาของชาติ โดยคำนึงถึง ความเป็นอิสระและความเป็นเลิศทางวิชาการ ของสถาบันอุดมศึกษา คณะกรรมการการอุดมศึกษาจึงได้ ดำเนินการจัดทำมาตรฐานการอุดมศึกษา เพื่อใช้เป็นกลไกระดับกระทรวง ระดับคณะกรรมการการ อุดมศึกษา และระดับหน่วยงาน เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายของสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาการ อุดมศึกษาต่อไป อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2556 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยคำแนะนำ ของคณะกรรมการ การอุดมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ 7/2549 เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2549 จึงประกาศมาตรฐานการ อุดมศึกษาไว้ดังต่อไปนี้ มาตรฐานการอุดมศึกษา ประกอบด้วย มาตรฐาน 3 ด้าน 12 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

1. มาตรฐานด้านคุณภาพบัณฑิต บัณฑิตระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถ ในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง สามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคม ได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบในฐานะ พลเมืองและพลโลก

ตัวบ่งชี้ 1.1 บัณฑิตมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของตน สามารถเรียนรู้ สร้าง และ ประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง สามารถปฏิบัติงานและสร้างงานเพื่อพัฒนาสังคม ให้สามารถแข่งขันได้ ในระดับสากล 1.2 บัณฑิตมีจิตสำนึก ดำรงชีวิต และปฏิบัติหน้าที่ตามความรับผิดชอบ โดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม 1.3 บัณฑิตมีสุขภาพดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีการดูแล เอาใจใส่ รักษา สุขภาพของตนเอง อย่างถูกต้อง เหมาะสม ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอุดมศึกษา เล่ม 123 ตอนที่ 105 ง 10 ตุลาคม 2559 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 และเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ราชกิจจานุเบกษา

2. มาตรฐานด้านการบริหารจัดการการอุดมศึกษา มีการบริหารจัดการการอุดมศึกษาตามหลัก ธรรมาภิบาล และพันธกิจของ การอุดมศึกษาอย่างมีคุณภาพ

ก. มาตรฐานด้านธรรมาภิบาลของการบริหารการอุดมศึกษา มีการบริหารจัดการการอุดมศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล โดยคำนึงถึง ความหลากหลายและความเป็นอิสระทางวิชาการ

ตัวบ่งชี้ (1) มีการบริหารจัดการบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับความต้องการที่หลากหลายของประเภทสถาบันและสังคม เพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงานอย่างมีอิสระทางวิชาการ (2) มีการบริหารจัดการทรัพยากรและเทคโนโลยีสารสนเทศและ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล คล่องตัว โปร่งใสและตรวจสอบได้ มีการจัดการศึกษาผ่านระบบและวิธีการต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและคุ้มค่าคุ้มทุน (3) มีระบบการประกันคุณภาพเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ข. มาตรฐานด้านพันธกิจของการบริหารการอุดมศึกษา การดำเนินงานตามพันธกิจของการอุดมศึกษาทั้ง 4 ด้าน อย่างมีคุณภาพ โดยมีการประสานความร่วมมือรวมพลังจากทุกภาคส่วนของชุมชนและสังคมในการ จัดการความรู้

ตัวบ่งชี้ (1) มีหลักสูตรและการเรียน การสอนที่ทันสมัย ยืดหยุ่น สอดคล้องกับ ความต้องการที่หลากหลายของประเภทสถาบันและสังคม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนา คุณภาพผู้เรียนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียนรู้และการสร้างงานด้วยตนเอง ตามสภาพจริง ใช้การวิจัยเป็นฐาน มีการประเมินและใช้ผลการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียน และการบริหารจัดการหลักสูตร ตลอดจนมีการบริหารจัดการผู้เรียน นักศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับหลักสูตรและการเรียน การสอน (2) มีการวิจัยเพื่อสร้างและประยุกต์ใช้ องค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์ ขยาย พรมแดนความรู้และทรัพย์สินทางปัญญาที่เชื่อมโยงกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมตามศักยภาพของประเภทสถาบัน มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่าง และเกณฑ์มาตรฐานที่เกี่ยวข้อง สถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันได้ในระดับ นานาชาติของสังคมและประเทศชาติ (3) มีการให้บริการวิชาการที่ทันสมัยเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการ ของสังคมตามระดับความเชี่ยวชาญของประเภทสถาบัน มีการประสาน ความร่วมมือระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับภาคธุรกิจอุตสาหกรรมทั้งในและต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนของสังคมและประเทศชาติ (4) มีการอนุรักษ์ ฟื้นฟู สืบสาน พัฒนา เผยแพร่ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีการปรับใช้ศิลปะ วัฒนธรรมต่างประเทศอย่างเหมาะสม เพื่อประโยชน์ในการพัฒนา สังคมและประเทศชาติ

3. มาตรฐานด้านการสร้างและพัฒนาสังคมฐานความรู้ และสังคมแห่ง การเรียนรู้ การแสวงหา การสร้างและจัดการความรู้ตามแนวทาง/หลักการอันนำไปสู่สังคมฐานความรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้ 3.1 มีการแสวงหา การสร้าง และการใช้ประโยชน์ความรู้ ทั้งส่วนที่เป็น ภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทศ เพื่อเสริมสร้างสังคมฐานความรู้ **3.2** มีการบริหารจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ โดยใช้หลักการวิจัย แบบบูรณาการ หลักการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หลักการสร้างเครือข่าย และหลักการ ประสานความร่วมมือรวมพลังอันนำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้

1.2 ประเภทหรือกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา

กลุ่มสถาบันที่กำหนดตามมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่ม ก วิทยาลัยชุมชน หมายความว่า สถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จัดฝึกอบรม สนองตอบความต้องการของท้องถิ่น เพื่อเตรียมกำลังคนที่มีความรู้เข้าสู่ภาคการผลิตจริง ในชุมชน สถาบันสนับสนุนรองรับ

การเปลี่ยนอาชีพพื้นฐาน เช่น แรงงานที่ออกจากภาคเกษตร เป็นแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ประชาชนได้มีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิตอันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชนและการพัฒนาที่ยั่งยืน กลุ่ม ข สถาบันที่เน้นระดับปริญญาตรี หมายความว่า สถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มี ความรู้ความสามารถเป็นหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในระดับ ภูมิภาค สถาบันมีบทบาทในการสร้างความเข้มแข็งให้กับหน่วยงาน ธุรกิจและบุคคล ในภูมิภาคเพื่อรองรับการดำรงชีพ สถาบันอาจมีการจัดการเรียนการสอนในระดับ บัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะระดับปริญญาโทด้วยก็ได้ กลุ่ม ค สถาบันเฉพาะทาง หมายความว่า สถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตเฉพาะทางหรือเฉพาะกลุ่มสาขาวิชา ทั้งสาขาวิชาทางวิทยาศาสตร์กายภาพ วิทยาศาสตร์ชีวภาพ สังคมศาสตร์หรือมนุษยศาสตร์ รวมทั้งสาขาวิชาชีพเฉพาะทาง สถาบันอาจเน้นการทำวิทยานิพนธ์หรือการวิจัย หรือเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและสมรรถนะในการประกอบ อาชีพระดับสูง หรือเน้นทั้งสองด้าน รวมทั้งสถาบันอาจมีบทบาทในการพัฒนาภาคการผลิตจริง ทั้งอุตสาหกรรมและบริการ สถาบันในกลุ่มนี้อาจจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ ลักษณะที่ 1 เป็นสถาบันที่เน้นระดับบัณฑิตศึกษา ลักษณะที่ 2 เป็นสถาบันที่เน้นระดับปริญญาตรี กลุ่ม ง สถาบันที่เน้นการวิจัยขั้นสูงและผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษา โดยเฉพาะ ระดับปริญญาเอก หมายความว่า สถาบันที่เน้นการผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาโดยเฉพาะระดับ ปริญญาเอก และเน้นการทำวิทยานิพนธ์และการวิจัยรวมถึงการวิจัยหลังปริญญาเอก สถาบันเน้นการผลิตบัณฑิตที่เป็นผู้นำทางความคิดของประเทศ สถาบันมีศักยภาพ ในการขับเคลื่อนอุดมศึกษาไทยให้อยู่ในแนวหน้าระดับสากล มุ่งสร้างองค์ความรู้ ทฤษฎี และข้อค้นพบใหม่ทางวิชาการ

1.3 เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558

โดยที่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 ได้ประกาศใช้ มาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว จึงมีความจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าว สำหรับการผลิตบัณฑิตระดับอุดมศึกษาที่เหมาะสมกับพลวัตของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างรวดเร็ว โดยมีเจตนารมณ์ให้เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 รองรับการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีลักษณะที่แตกต่างตามจุดเน้นของสาขาวิชาการ และวิชาชีพต่าง ๆ ตอบสนองการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ตลาดแรงงาน ความก้าวหน้าของศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 8 และมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ศึกษาธิการ โดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในคราวประชุมครั้งที่ 8/2558 เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 จึงออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558” ดังต่อไปนี้

1. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการนี้เรียกว่า “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับ ปริญญาตรี พ.ศ. 2558”
2. ให้ใช้ประกาศกระทรวงนี้สำหรับหลักสูตรระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชา ที่จะเปิดใหม่และหลักสูตรเก่าที่จะปรับปรุงใหม่ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและ เอกชน และให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

3. ให้ยกเลิก 3.1 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558” ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558 3.2 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง “การจัดการศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ของสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2553” ลงวันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2553

4. ในประกาศกระทรวงนี้ “อาจารย์ประจำ” หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ในสถาบันอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรนั้น ที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามพันธกิจของการอุดมศึกษา และปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา สำหรับอาจารย์ประจำที่สถาบันอุดมศึกษาเข้ารับใหม่ตั้งแต่เกณฑ์มาตรฐานนี้ เริ่มบังคับใช้ต้องมีคะแนนทดสอบความสามารถภาษาอังกฤษได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศ คณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง มาตรฐานความสามารถภาษาอังกฤษของอาจารย์ประจำ “อาจารย์ประจำหลักสูตร” หมายถึง อาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิตรงหรือ สัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตรที่เปิดสอน ซึ่งมีหน้าที่สอนและค้นคว้าวิจัยในสาขา วิชา ดังกล่าว ทั้งนี้ สามารถเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรหลายหลักสูตรได้ในเวลาเดียวกัน แต่ต้องเป็นหลักสูตรที่อาจารย์ผู้นั้นมีคุณวุฒิตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร “อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร” หมายถึง อาจารย์ประจำหลักสูตรที่มี ภาระหน้าที่ในการบริหารและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ตั้งแต่การวางแผน การควบคุมคุณภาพ การติดตามประเมินผลและการพัฒนาหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องอยู่ประจำหลักสูตรนั้นตลอดระยะเวลาที่จัดการศึกษา โดยจะเป็นอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเกินกว่า 1 หลักสูตรในเวลาเดียวกันไม่ได้ยกเว้น พหุวิทยาการ หรือสหวิทยาการ ให้เป็นอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้อีกหนึ่งหลักสูตร และอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรสามารถเข้าได้ไม่เกิน 2 คน “อาจารย์พิเศษ” หมายถึง ผู้สอนที่ไม่ใช่อาจารย์ประจำ

5. ปรัชญา และวัตถุประสงค์ มุ่งให้การผลิตบัณฑิตมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนา การศึกษาระดับ อุดมศึกษาของชาติ ปรัชญาของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และ มาตรฐาน วิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล ให้การผลิตบัณฑิตระดับอุดมศึกษาอยู่บนฐานความเชื่อ ว่า กำลังคนที่มีคุณภาพต้องเป็นบุคคลที่มีจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองดีที่สร้างสรรค์ ประโยชน์ต่อสังคม และมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองบนฐานภูมิปัญญาไทย ภายใต้กรอบ ศีลธรรมจรรยาอันดีงาม เพื่อนำพา ประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและทัดเทียมมาตรฐานสากล ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อกำกับส่งเสริม กระบวนการผลิตบัณฑิตที่เน้นการพัฒนา ผู้เรียนให้มีลักษณะของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถดำรง ตนอยู่ในสังคมพหุวัฒนธรรม ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ที่มีการสื่อสารแบบไร้พรมแดน มีศักยภาพในการ เรียนรู้ตลอดชีวิต มีความสามารถในการปฏิบัติงานได้ตามกรอบมาตรฐานและจรรยาบรรณที่กำหนด สามารถ สร้างสรรค์งานที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ทั้งในระดับท้องถิ่นและสากล โดยแบ่ง หลักสูตรเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

5.1 หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่

5.1.1 หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ ที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้ ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ เน้นความรู้และทักษะด้านวิชาการ สามารถนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างสร้างสรรค์

5.1.2 หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาการ ซึ่งเป็นหลักสูตร ปริญญาตรีสำหรับ ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถ ระดับสูง โดยใช้หลักสูตร ปกติที่เปิดสอนอยู่แล้ว ให้รองรับศักยภาพของผู้เรียน โดยกำหนดให้ ผู้เรียนได้ศึกษาบางรายวิชาใน ระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดสอนอยู่แล้ว และสนับสนุนให้ผู้เรียน ได้ทำวิจัยที่ลุ่มลึกทางวิชาการ

5.2 หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ แบ่งเป็น 2 แบบ ได้แก่

5.2.1 หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ที่มุ่งผลิตบัณฑิต ให้มีความรอบรู้ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เน้นความรู้ สมรรถนะและทักษะด้านวิชาชีพ ตามข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพ หรือมีสมรรถนะและทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิค ในศาสตร์สาขาวิชานั้น ๆ โดยผ่านการฝึกงานในสถานประกอบการ หรือสหกิจศึกษา หลักสูตรแบบนี้เท่านั้นที่จัดหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ได้ เพราะมุ่งผลิตบัณฑิตที่มีทักษะการปฏิบัติการอยู่แล้ว ให้มีความรู้ด้านวิชาการมากยิ่งขึ้น รวมทั้งได้รับการฝึกปฏิบัติขั้นสูงเพิ่มเติม หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ถือเป็น ส่วนหนึ่งของหลักสูตร ปริญญาตรี และจะต้องสะท้อนปรัชญาและเนื้อหาสาระของหลักสูตรปริญญาตรีนั้น ๆ โดยครบถ้วน และให้ระบุว่า “ต่อเนื่อง” ในวงเล็บต่อท้ายชื่อหลักสูตร

5.2.2 หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ซึ่งเป็นหลักสูตร สำหรับผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ มุ่งเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ สมรรถนะทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการขั้นสูง โดยใช้หลักสูตรปกติที่เปิดสอนอยู่แล้ว ให้รองรับ ศักยภาพของผู้เรียน โดยกำหนดให้ผู้เรียนได้ศึกษาบางรายวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาที่เปิดสอน อยู่แล้ว และทำวิจัยที่ลุ่มลึก หรือได้รับการฝึกปฏิบัติขั้นสูงในหน่วยงาน องค์กร หรือสถาน ประกอบการ หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทางวิชาการหรือทางวิชาชีพ หรือปฏิบัติการ ต้องมีการเรียนรายวิชาระดับบัณฑิตศึกษาไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

6. ระบบการจัดการศึกษา ใช้ระบบทวิภาค โดย 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ภาค การศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 15 สัปดาห์ สถาบันอุดมศึกษาที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อน ให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตโดยมี สัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาในระบบไตรภาค หรือระบบจตุรภาค ให้ถือ แนวทางดังนี้ ระบบไตรภาค 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ภาคการศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 12 สัปดาห์ โดย 1 หน่วยกิตระบบไตรภาค เทียบได้กับ 12/15 หน่วยกิตระบบ ทวิภาค หรือ 4 หน่วยกิตระบบทวิภาค เทียบได้กับ 5 หน่วยกิตระบบไตรภาค ระบบจตุรภาค 1 ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น 4 ภาค การศึกษาปกติ 1 ภาคการศึกษาปกติ มีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 10 สัปดาห์ โดย 1 หน่วยกิตระบบจตุรภาค เทียบได้กับ 10/15 หน่วยกิต ระบบทวิภาค หรือ 2 หน่วยกิตระบบทวิภาค เทียบได้กับ 3 หน่วยกิตระบบจตุรภาค สถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาระบบอื่น ให้แสดงรายละเอียดเกี่ยวกับ ระบบการศึกษานั้น รวมทั้งรายละเอียดการเทียบเคียงหน่วยกิตกับระบบทวิภาคไว้ใน หลักสูตรให้ชัดเจนด้วย

7. การคิดหน่วยกิต

7.1 รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า 15 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

7.2 รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า 30 ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

7.3 การฝึกงานหรือการฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

7.4 การทำโครงงานหรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย ที่ใช้เวลาทำโครงงานหรือกิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 45 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ 1 หน่วยกิตระบบทวิภาค

8. จำนวนหน่วยกิตรวมและระยะเวลาการศึกษา

8.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 102 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 8 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลาและไม่เกิน 12 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

8.2 หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 10 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็ม เวลา และไม่เกิน 15 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

8.3 หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 180 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 12 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 18 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

8.4 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน 4 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่เกิน 6 ปีการศึกษา สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา ทั้งนี้ ให้นับเวลาศึกษา จากวันที่เปิดภาคการศึกษาแรกที่รับเข้าศึกษาในหลักสูตรนั้น

9. โครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตของแต่ละหมวดวิชา ดังนี้

9.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง หมวดวิชาที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ ให้มีความรอบรู้อย่างกว้างขวาง เข้าใจ และเห็นคุณค่าของตนเอง ผู้อื่น สังคม ศิลปวัฒนธรรม และธรรมชาติ ใส่ใจต่อความเปลี่ยนแปลงของสรรพสิ่ง พัฒนา ตนเองอย่างต่อเนื่อง ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณธรรม พร้อมให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของสังคมไทยและสังคมโลก สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดวิชาศึกษาทั่วไปในลักษณะจำแนกเป็นรายวิชา หรือลักษณะบูรณาการใด ๆ ก็ได้ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมสาระของกลุ่มวิชา สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ภาษาและกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ในสัดส่วน ที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยให้มีจำนวน หน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต อนึ่ง การจัดวิชาศึกษาทั่วไปสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) อาจได้รับการยกเว้นรายวิชาที่ได้ศึกษามาแล้วในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือ ระดับอนุปริญญา ทั้งนี้ จำนวนหน่วยกิตของรายวิชาที่ได้รับการยกเว้นดังกล่าว เมื่อนับ รวมกับรายวิชาที่จะศึกษาเพิ่มเติมในหลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ต้องไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

9.2 หมวดวิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาพื้นฐานวิชาชีพ และวิชาชีพ ที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติงานได้ โดยให้มีจำนวน หน่วยกิตรวม ดังนี้

9.2.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ทางวิชาการ ให้มีจำนวนหน่วยกิต หมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต

9.2.2 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) ทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ให้มี จำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 72 หน่วยกิต โดยต้องเรียนวิชา ทางปฏิบัติการตามมาตรฐานวิชาชีพกำหนด หากไม่มีมาตรฐานวิชาชีพกำหนดต้องเรียน วิชาทางปฏิบัติการไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต และทางทฤษฎีไม่น้อยกว่า 24 หน่วยกิต หลักสูตร (ต่อเนื่อง) ให้

มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชาเฉพาะ รวมไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต ในจำนวนนั้นต้องเป็น วิชาทางทฤษฎีไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต

9.2.3 หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิตหมวดวิชา เฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 90 หน่วยกิต

9.2.4 หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) ให้มีจำนวนหน่วยกิต หมวดวิชา เฉพาะรวมไม่น้อยกว่า 108 หน่วยกิต สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดหมวดวิชาเฉพาะใน ลักษณะ วิชาเอกเดี่ยว วิชาเอกคู่ หรือวิชาเอกและวิชาโทก็ได้ โดยวิชาเอกต้องมีจำนวน หน่วยกิต ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต และวิชาโทต้องมีจำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 15 หน่วย กิต ในกรณี ที่จัดหลักสูตรแบบวิชาเอกคู่ต้องเพิ่มจำนวนหน่วยกิตของวิชาเอกอีกไม่น้อย กว่า 30 หน่วยกิต และให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 150 หน่วยกิต สำหรับ หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้า ผู้เรียนต้องเรียน วิชาระดับบัณฑิตศึกษาในหมวดวิชา เฉพาะไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

9.3 หมวดวิชาเลือกเสรี หมายถึง วิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ตามที่ตนเอง ถนัดหรือสนใจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาใด ๆ ในหลักสูตร ระดับปริญญาตรีโดย ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต สถาบันอุดมศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วย กิตรายวิชาในหมวด วิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรีให้กับนักศึกษาที่มี ความรู้ ความสามารถ ที่สามารถวัดมาตรฐานได้ ทั้งนี้ นักศึกษาต้องศึกษาให้ครบตามจำนวนหน่วย กิต ที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร และเป็นไปตามหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียน ระดับปริญญาเข้าสู่วิชาการในระบบ และแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการ เทียบโอน ของสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา

10. จำนวน คุณวุฒิ และคุณสมบัติของอาจารย์

10.1 หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการประกอบด้วย

10.1.1 อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือ เทียบเท่า หรือมีตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ และต้องมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่ง ของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ ตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้ บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง

10.1.2 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีคุณวุฒิและคุณสมบัติ เช่นเดียวกับอาจารย์ประจำ หลักสูตร จำนวนอย่างน้อย 5 คน กรณีที่หลักสูตรจัดให้มีวิชาเอกมากกว่า 1 วิชาเอก ให้จัดอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีคุณวุฒิและคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชา ที่เปิดสอนไม่น้อยกว่า วิชาเอกละ 3 คน กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถ สรรหาอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน ทางสถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอจำนวน และคุณวุฒิของ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มั่นใจให้คณะกรรมการการอุดมศึกษา พิจารณาเป็นรายกรณี

10.1.3 อาจารย์ผู้สอน อาจเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ ที่มีคุณวุฒิขั้นต่ำ ปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้นหรือสาขาวิชาที่ สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน ในกรณีที่ไม่มีอาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิปริญญาตรี หรือ เทียบเท่าและทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนก่อนที่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 จะประกาศใช้ ให้สามารถทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนต่อไปได้ ในกรณีของอาจารย์พิเศษอาจ

ได้รับการยกเว้นคุณวุฒิ ปริญญาโท แต่ทั้งนี้ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี ทั้งนี้ อาจารย์พิเศษต้องมี ชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น

10.2 หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ และหลักสูตร ปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) ประกอบด้วย

10.2.1 อาจารย์ประจำหลักสูตร มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือ เทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ และต้องมีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่ง ของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย 1 รายการ ในรอบ 5 ปีย้อนหลัง สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ที่เน้น ทักษะด้านวิชาชีพตามข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพ อาจารย์ประจำหลักสูตรต้องมี คุณสมบัติเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพนั้น ๆ กรณีร่วมผลิตหลักสูตรกับหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบัน อุดมศึกษา หากจำเป็น บุคลากรที่มาจากหน่วยงานนั้น อาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิ ปริญญาโทและผลงานทางวิชาการ แต่ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานแห่งนั้นมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี

10.2.2 อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร มีคุณวุฒิและคุณสมบัติ เช่นเดียวกับอาจารย์ประจำหลักสูตร จำนวนอย่างน้อย 5 คน ในกรณีของหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ที่เน้นทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้น อาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตรอย่างน้อย 2 ใน 5 คน ต้องมีประสบการณ์ในด้านปฏิบัติการ โดยอาจเป็นอาจารย์ ประจำของสถาบันอุดมศึกษา หรือเป็นบุคลากรของหน่วยงานที่ไม่ใช่สถาบันอุดมศึกษา ซึ่งมีข้อตกลงในการผลิตบัณฑิตของหลักสูตรนั้นร่วมกัน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 2 คน กรณีร่วมผลิตหลักสูตรกับหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบัน อุดมศึกษา หากจำเป็น บุคลากรที่มาจากหน่วยงานนั้นอาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิ ปริญญาโทและผลงานทางวิชาการ แต่ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานแห่งนั้นมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี กรณีที่หลักสูตรจัดให้มีวิชาเอกมากกว่า 1 วิชาเอก ให้จัด อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีคุณวุฒิและคุณสมบัติตรงหรือสัมพันธ์กับสาขาวิชา ที่เปิดสอนไม่น้อยกว่าวิชาเอกละ 3 คน และหากเป็นปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการ ที่เน้นทักษะด้านการปฏิบัติเชิงเทคนิคในศาสตร์สาขาวิชานั้น ต้องมีสัดส่วนอาจารย์ ที่มี ประสบการณ์ในด้านปฏิบัติการ 1 ใน 3 กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถ สรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน ทางสถาบันอุดมศึกษาต้องเสนอจำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีนั้นให้คณะกรรมการ การอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายกรณี

10.2.3 อาจารย์ผู้สอน อาจเป็นอาจารย์ประจำหรืออาจารย์พิเศษ ที่มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่า หรือมีตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ในสาขาวิชานั้น หรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กัน หรือในสาขาวิชาของรายวิชาที่สอน ในกรณีที่ไม่มีอาจารย์ประจำที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีหรือ เทียบเท่า และทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนก่อนที่เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558 จะประกาศใช้ ให้สามารถทำหน้าที่อาจารย์ผู้สอนต่อไปได้ สำหรับกรณีร่วมผลิตหลักสูตรกับหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่ สถาบันอุดมศึกษา หากจำเป็น บุคลากรที่มาจากหน่วยงานนั้นอาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิ ปริญญาโทและผลงานทางวิชาการ แต่ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

และมีประสบการณ์การทำงานในหน่วยงานแห่งนั้นมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี ในกรณีของอาจารย์พิเศษอาจได้รับการยกเว้นคุณวุฒิ ปริญญาโท แต่ทั้งนี้ต้องมีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และมีประสบการณ์ การทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่สอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 6 ปี ทั้งนี้ อาจารย์พิเศษต้องมี ชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ 50 ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น สำหรับหลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาชีพหรือปฏิบัติการที่เน้น ทักษะด้านวิชาชีพตามข้อกำหนดของมาตรฐานวิชาชีพ อาจารย์ผู้สอนต้องมีคุณสมบัติ เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพนั้น ๆ

11. คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

11.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี 5 ปี และไม่น้อยกว่า 6 ปี) จะต้องเป็น ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

11.2 หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) จะต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงหรือเทียบเท่า หรือระดับอนุปริญญา (3 ปี) หรือเทียบเท่า ในสาขาวิชาที่ตรงกับสาขาวิชาที่จะเข้าศึกษา

11.3 หลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้าทั้งทางวิชาการ และทางวิชาชีพ หรือปฏิบัติการ ต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า โดยมีคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่น้อยกว่า 3.50 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า และมีผลการเรียนในหลักสูตรปริญญาตรีแบบก้าวหน้า ไม่น้อยกว่า 3.50 ทุกภาค การศึกษา อนึ่ง ในระหว่างการศึกษาในหลักสูตรแบบก้าวหน้า หากภาคการศึกษาใดภาคการศึกษาหนึ่งมีผลการเรียนต่ำกว่า 3.50 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า จะถือว่าผู้เรียนขาดคุณสมบัติในการศึกษาหลักสูตรแบบก้าวหน้า

12 . การลงทะเบียนเรียน ให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิตและ ไม่เกิน 22 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และให้ลงทะเบียนเรียนได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต ในแต่ละภาคการศึกษาปกติ สำหรับ การลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา และจะสำเร็จการศึกษาได้ ดังนี้

12.1 หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 6 ภาค การศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 14 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

12.2 หลักสูตรปริญญาตรี (5 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 8 ภาค การศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 17 ภาค การศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

12.3 หลักสูตรปริญญาตรี (ไม่น้อยกว่า 6 ปี) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 10 ภาคการศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 20 ภาค การศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา

12.4หลักสูตรปริญญาตรี (ต่อเนื่อง) สำเร็จการศึกษาได้ไม่ก่อน 4 ภาค การศึกษาปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนเต็มเวลา และไม่ก่อน 8 ภาคการศึกษา ปกติ สำหรับการลงทะเบียนเรียนไม่เต็มเวลา สำหรับการลงทะเบียนเรียนในภาคฤดูร้อน ให้ลงทะเบียนเรียน ได้ไม่เกิน 9 หน่วยกิต หากสถาบันอุดมศึกษาใดมีเหตุผลและความจำเป็น การลงทะเบียนเรียนที่มีจำนวนหน่วยกิตแตกต่างไปจากเกณฑ์ข้างต้นก็อาจทำได้ แต่ทั้งนี้ ต้องไม่กระทบกระเทือนต่อมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา ทั้งนี้ ต้องเรียนให้ครบ ตามจำนวนหน่วยกิตตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร

13. เกณฑ์การวัดผลและการสำเร็จการศึกษา ให้สถาบันอุดมศึกษากำหนด เกณฑ์การวัดผล เกณฑ์ขั้นต่ำของแต่ละรายวิชา และเกณฑ์การสำเร็จการศึกษา ตามหลักสูตร โดยต้องเรียนครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และต้องได้ ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 2.00 จากระบบ 4 ระดับคะแนนหรือ

เทียบเท่า จึงถือว่า เรียนจบหลักสูตรปริญญาตรีสถาบันอุดมศึกษาที่ใช้ระบบการวัดผลและการสำเร็จการศึกษาที่แตกต่าง จากนั้น จะต้องกำหนดให้มีค่าเทียบเคียงกันได้

14. ชื่อปริญญา สถาบันอุดมศึกษาที่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญา ในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาไว้แล้ว ให้ใช้ชื่อปริญญาตามที่กำหนดใน พระราชกฤษฎีกานั้น ในกรณีที่ปริญญาใดยังมิได้กำหนดชื่อไว้ในพระราชกฤษฎีกา หรือกรณีที่สถาบันอุดมศึกษาใดไม่มีการตราพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยปริญญา ในสาขาวิชา และอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา ให้ใช้ชื่อปริญญาตามหลักเกณฑ์การกำหนด ชื่อปริญญา ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

15. การประกันคุณภาพของหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรกำหนดระบบการประกัน คุณภาพของหลักสูตร โดยมีองค์ประกอบในการประกันคุณภาพอย่างน้อย 6 ด้าน คือ (1) การกำกับมาตรฐาน (2) บัณฑิต (3) นักศึกษา (4) อาจารย์ (5) หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน (6) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

16. การพัฒนาหลักสูตร ให้ทุกหลักสูตรพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย โดยมี การประเมินและรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตรทุกปีการศึกษา เพื่อนำข้อมูลที่ได้ ไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรเป็นระยะ ๆ อย่างน้อยตามรอบระยะเวลาของหลักสูตร หรือ ทุกรอบ 5 ปี

17. ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวได้ หรือมีความจำเป็น ต้องปฏิบัตินอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการ การอุดมศึกษาที่จะพิจารณา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้น เป็นที่สุด

2. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

สาระประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของแต่ละระดับคุณวุฒิ โดยในระดับปริญญาตรี สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งต้องกำหนดเป้าหมายและดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน ดังนี้

1. คุณธรรม จริยธรรม

สามารถจัดการปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม และวิชาชีพโดยใช้ดุลยพินิจทางค่านิยม ความรู้สึกของผู้อื่น ค่านิยมพื้นฐาน และจรรยาบรรณวิชาชีพ แสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม อาทิ มีวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดี เข้าใจผู้อื่น และเข้าใจโลก เป็นต้น

2. ความรู้

มีองค์ความรู้ในสาขาวิชาอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ ตระหนักรู้หลักการและทฤษฎีในองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง สำหรับหลักสูตรวิชาชีพ มีความเข้าใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าของความรู้เฉพาะด้านในสาขาวิชา และตระหนักถึงงานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและการต่อยอดองค์ความรู้ ส่วนหลักสูตรวิชาชีพที่เน้นการปฏิบัติ จะต้องตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ ข้อบังคับ ที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์

3. ทักษะทางปัญญา

สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและสามารถประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานใหม่ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และใช้ข้อมูลที่ได้ในการแก้ไขปัญหาและงานอื่นๆ ด้วยตนเอง สามารถศึกษาปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อนและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความรู้ทางภาคทฤษฎี ประสบการณ์ทางภาคปฏิบัติ และผลกระทบจากการตัดสินใจ สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจ

อันถ่องแท้ในเนื้อหาสาระทางวิชาการและวิชาชีพ สำหรับหลักสูตรวิชาชีพนักศึกษาสามารถใช้วิธีการปฏิบัติงานประจำและหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

มีส่วนช่วยและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำหรือสมาชิกของกลุ่มสามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจนและต้องใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม รับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพัฒนาตนเองและอาชีพ

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้ IT

สามารถศึกษาและทำความเข้าใจในประเด็นปัญหา สามารถเลือกและประยุกต์ใช้เทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมในการศึกษาค้นคว้าและเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล แปลความหมาย และนำเสนอข้อมูลข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในการพูด การเขียน สามารถเลือกใช้รูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกันได้

3. การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา

3.1 ผู้เรียน

การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นเสมือนแหล่งความรู้ที่จะเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ เพื่อใช้เป็นปัจจัยในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาประเทศ บุคคลทั่วไปจึงให้ความสำคัญแก่การศึกษา โดยมีแนวคิดที่ว่าผู้ที่มีการศึกษาสูงจะมีโอกาสเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ ได้ดีกว่า ดังนั้นบุคคลทั่วไปจึงพยายามที่จะศึกษาให้ถึงระดับสูงที่สุด คือ ระดับอุดมศึกษา จนมีคำกล่าวที่ว่าสังคมไทยเป็นสังคมที่นิยมคนที่มีปริญญา (วันวิสาข์ แก้วสมบุญ, 2556) เหตุจูงใจที่ทำให้บุคคลเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษานั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านความครบถ้วนสมบูรณ์ของสถาบันการศึกษา

- 1.1 มหาวิทยาลัยมีหลักสูตรการเรียนการสอนตรงตามความต้องการของนักศึกษา
- 1.2 มหาวิทยาลัยมีอุปกรณ์การสอนที่ทันสมัย
- 1.3 มหาวิทยาลัยมีชื่อเสียง
- 1.4 อาจารย์ที่สอนมีชื่อเสียงและมีคุณภาพ
- 1.5 มีการทดลองปฏิบัติงานในสถานการณ์จริง
- 1.6 ความสะดวกสบายของห้องเรียนและสวัสดิการของห้องอเนกประสงค์ต่าง ๆ

2. ปัจจัยด้านราคา

- 2.1 ค่าเล่าเรียนมีความเหมาะสม
- 2.2 ระบบการจ่ายค่าเล่าเรียนมีความสะดวก อาจมีการโอนผ่านบัญชีธนาคาร

3. ปัจจัยด้านสถานที่

- 3.1 มหาวิทยาลัยมีที่จอดรถกว้างขวางและสะดวกสบายแก่นักศึกษา
- 3.2 มีพื้นที่บริเวณมหาวิทยาลัยกว้างขวางและมีสภาพแวดล้อมที่ดี
- 3.3 สถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยมีความสะดวกในการเดินทางและเป็นศูนย์กลางในการเดินทาง

4. ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด

4.1 ทางมหาวิทยาลัยมีการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ในสื่อต่าง ๆ อย่างทั่วถึง

4.2 ทางมหาวิทยาลัยมีระบบการผ่อนผันค่าเล่าเรียนหรือมีทุนการศึกษาให้

5. ปัจจัยด้านหน้าที่การงาน ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาสามารถเข้าสู่ตำแหน่งบางตำแหน่งได้ง่ายกว่าผู้จบการศึกษาในระดับที่ต่ำกว่า เนื่องจากบางหน่วยงานจะกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าสอบไว้ตั้งแต่ตอนเริ่มต้น เนื่องจากเชื่อว่าผู้ที่มีการศึกษาสูง น่าจะมีวุฒิภาวะและประสบการณ์มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ

6. ปัจจัยด้านเหตุผลส่วนตัว ผู้ที่มาศึกษาต่ออาจมีเหตุผลส่วนตัวในการเข้าศึกษาต่อ เพราะอยากมีชื่อเสียง เกียรติยศ ต้องการที่จะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์จากมหาวิทยาลัย โดยเน้นที่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเนื้อหาวิชาเพื่อสามารถที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง

7. ปัจจัยด้านอิทธิพลจากการชักจูงจากบุคคลและสื่อ บางคนเข้ามาศึกษาต่อโดยการสนับสนุนหรือได้รับคำชี้แจงจากเพื่อน ครู อาจารย์ที่เคยสอนมา ญาติพี่น้องให้การสนับสนุน ตลอดจนได้ทราบข่าวการรับสมัครจากสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

8. ปัจจัยด้านการเป็นสาขาวิชาที่ตรงกับความต้องการของสังคม เนื่องจากบุคคลส่วนใหญ่ ก่อนตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษานั้น ต้องมีการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเรื่องความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันว่าเน้นไปในสาขาวิชาใดและมีความต้องการบุคคลที่จบปริญญาน้อยแค่ไหน

การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาในระดับที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะช่วงของการศึกษาจะครอบคลุมตั้งแต่เริ่มต้นเป็นผู้ใหญ่ และช่วงของการพัฒนาการเป็นผู้ใหญ่จนถึงช่วงที่เป็น ผู้ใหญ่อายุเต็มที่ (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2553) บุคคลในวัยนี้มักจะมีอารมณ์อ่อนไหว ในขณะที่เดียวกันก็มีความกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น อยากทดลองสิ่งแปลกใหม่มีความคิดคำนึง ค่อนข้างเพ้อฝันและพร้อมที่จะยอมรับอุดมการณ์ที่ตนเชื่อถือ ในทางจิตวิทยาบุคคลในวัยนี้เป็นวัยที่ กำลังแสวงหาเอกลักษณ์ (Identity) ของตนเอง โดยเฉพาะบุคคลที่เข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้นมีความแตกต่างกัน ดังนั้นหากอาจารย์ผู้สอนและผู้บริหารมหาวิทยาลัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวของผู้เรียน ข้อมูลดังกล่าวจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของการเรียนการสอน คณิต เศรษฐศาสตร์ อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กล่าวถึง ความประทับใจในอดีตที่เป็นนักศึกษาในรั้วมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ว่า ความประทับใจ ประการแรกคือ ความสนิทสนมระหว่างเพื่อนนักศึกษา ด้วยกันและความสนิทสนมระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาเนื่องจากในระยะเริ่มต้น มหาวิทยาลัย เชียงใหม่เปิดทำการสอนเพียงสามคณะ จึงทำให้นักศึกษาและอาจารย์รู้จักกันเป็นอย่างดี ประการที่สอง ชาวเชียงใหม่มีความศรัทธาและเชื่อถือในตัวนักศึกษา ทั้งนี้เพราะนักศึกษายึดมั่นในประเพณีอันดีงามของไทย มีการแต่งกายสุภาพเรียบร้อยนักศึกษาทุกคนใส่แบบฟอร์มตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด อย่างเคร่งครัดด้วยความศรัทธาจึงทำให้นักศึกษาได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากชุมชน ประการ ที่สาม นักศึกษามีความร่วมมือกันอย่างพร้อมเพรียง ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ประการที่สี่ นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อการเรียน แม้ว่านักศึกษาจะมีกิจกรรมและประเพณีต่างๆ มากมายในรอบปีหนึ่ง ๆ แต่นักศึกษาส่วนมากก็ไม่มีปัญหาด้านการเรียน เพราะนักศึกษาตระหนักดีว่า เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วนักศึกษาจะต้อง

แข่งขันกับผู้ที่จบจากสถาบัน การศึกษาอื่น ๆ ในการเข้าทำงานหรือศึกษาต่อ วีระ สมบูรณ์ (2531) กล่าวถึง ประสบการณ์และชีวิตการเป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ของตนเองว่าในช่วงแรกของการเป็น นักศึกษามหาวิทยาลัยได้พยายามเข้าชั้นเรียนทุกชั่วโมง ทุกวิชาต่อมาก็จะเข้าห้องเรียนเป็นครั้งคราว ทั้งนี้ เพราะอาจารย์พูดจบบประเด็น ไม่ได้ในที่สุดจึงเลิกเข้าชั้นเรียนไป นอกจากการเข้าชั้นเรียนก็อยู่ในห้องสมุด และเข้าร่วมกิจกรรมโดย ใช้เวลาส่วนมากอยู่ที่ชุมนุมพุทธศาสตร์ภายหลัง 6 ตุลาคม กิจกรรมนักศึกษาชบ เชาหลง แต่ความคิดหลักๆ ยังถูกส่งต่อๆ มา และได้พยายามรื้อฟื้นในรูปกลุ่มกิจกรรมองค์การนักศึกษา โดย ตนเองทำหน้าที่สารณียากรของวารสารปาจารย์สาร จนกระทั่งปีที่ 3 ได้ลาออกจากหน้าที่สารณียากร และใช้ชีวิตในการอ่านหนังสือ พบปะผู้อื่นโดยการนั่งเล่นหมากรุก เล่นไพ่กับเพื่อนๆ ที่ริมน้ำหรือไปสนทนากับกลุ่มเพื่อนต่างๆ นอกจากนั้นก็ช่วยทำงานชุมนุมอื่นๆ ซึ่งจะมีเพื่อนเป็นผู้ชักชวนเข้าร่วมกิจกรรม นั้นๆ

นืออน พิณประดิษฐ์ และคณะ (2550) ได้เสนอแนวทางในการดำเนินชีวิตในมหาวิทยาลัยสำหรับ นักศึกษา ดังนี้

1. การรู้จักตนเอง นักศึกษาควรสำรวจ และทำความเข้าใจให้ได้ว่าตนเป็นใคร มีความสามารถอะไร อย่างไร มากน้อยเพียงใด ซึ่งจะช่วยให้ปรับตัวได้เหมาะสม การไม่รู้จักหรือเข้าใจ ตนเองดีพอ อาจตั้ง ความหวังในชีวิตไว้สูงเกินไป เมื่อไม่ประสบผลสำเร็จ อาจทำให้เกิดความเครียด สับสนวุ่นวาย ท้อใจ หมด หวัง แต่หากตั้งระดับความมุ่งหวังในชีวิตต่ำกว่าความสามารถของตน อาจ ทำให้ตนเองและผู้อื่นเสียโอกาส ที่จะได้รับประโยชน์บางอย่างได้ วิธีรู้จักตนเองง่ายๆ ได้แก่ การประเมินตนเองจากกิจกรรมที่มีส่วน รับผิดชอบ หรือยอมรับคำติชมจากคนใกล้ชิด พร้อมนำคำวิจารณ์ มาพิจารณาอย่างรอบคอบ พยายามแก้ไข สิ่งที่ยบกพร่อง

2. การเรียนในมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย การฟังคำบรรยาย การอ่านตำรา วารสารวิชาการ การ ทดลอง การเขียนรายงาน การทำการบ้าน การอภิปรายกลุ่มย่อย ฯลฯ เนื่องจากเป็นระบบการ เรียนแบบ ใหม่ ซึ่งอาจทำให้นักศึกษาประสบความยุ่งยาก เนื่องจากไม่เคยชิน วิธีเรียนที่นักศึกษาส่วนมากประสบ ปัญหา ได้แก่

- 2.1 การฟังและจดคำบรรยาย นักศึกษาบางส่วนไม่เห็นความสำคัญ คิดว่าสามารถอ่าน เองภายหลังได้ แต่ตามความเป็นจริงแล้วการบรรยายคือ เนื้อหาสำคัญหรือหัวใจของวิชานั้น ที่ อาจารย์ได้สรุป ดังนั้น นักศึกษาจึงควรเข้าฟังการบรรยาย เพราะการจดคำบรรยายจะช่วยเตือน ความจำได้เป็นอย่างดี ซึ่งข้อเสนอแนะในการฟังบรรยาย ได้แก่ ทบทวนเรื่องเดิม เพื่อเป็นการ เตรียมการเรียนในครั้งต่อไป เลือกที่นั่งที่สามารถเห็นอาจารย์ผู้สอนและกระดานได้ชัดเจน ตั้งใจ ฟังคำบรรยาย โดยพยายามคิดและทำความเข้าใจตามไปด้วย จับประเด็นสำคัญๆ ที่เป็นเรื่องราว ต่อเนื่องให้ได้ด้วยลายมือที่อ่านออกง่าย จดเป็นโครงเรื่องย่อ และแยกเป็นหัวข้อย่อยๆ ไว้เพื่อให้ สามารถจดท้นและอ่านทบทวนได้ง่าย

- 2.2 นักศึกษาควรอ่านตำราหรือเอกสารทางวิชาการ เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาเพิ่มมากขึ้น การ อ่านที่มีประสิทธิภาพ นักศึกษาควรปฏิบัติโดยการอ่านคร่าวๆ ทั้งเล่ม อ่านให้จบเป็นบทๆ และ ทำ ความเข้าใจเนื้อหาพร้อมจับใจความสำคัญ และทำโน้ตย่อ

3. การแบ่งเวลา วิธีการเรียนให้เกิดผลดี นักศึกษาควรทำตารางดูหนังสือหรือทำรายงาน ด้วย ตนเอง เพราะการเรียนในมหาวิทยาลัยต้องใช้เวลามากในการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และมีการ ทบทวน และเมื่อจัดตารางไว้แล้ว ต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ ซึ่งในระยะแรกอาจจะรู้สึก ยุ่งยากและต้องใช้ กำลังใจมาก

4. การเข้าร่วมกิจกรรม มหาวิทยาลัยจัดกิจกรรมต่างๆ ให้นักศึกษาไว้มากมายไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาการ ซึ่งเสริมพละนามัย ปลุกฝังคุณธรรมและพัฒนาบุคลิกภาพที่ดี นักศึกษาควรเข้าร่วมกิจกรรมให้มากเพื่อมีมิตรภาพ เรียนรู้การทำงานร่วมกับผู้อื่น การเสียสละเพื่อส่วนรวม และความรักใคร่สามัคคีในหมู่คณะอย่างไรก็ตาม นักศึกษาควรใช้สติปัญญาในการเลือกเข้าร่วมกิจกรรมที่มีคุณค่าต่อตนเองและส่วนรวม รู้จักแบ่งเวลาเพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อ การเรียนได้

5. การคบเพื่อน ชีวิตในมหาวิทยาลัย เพื่อนมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะนักศึกษาที่ ห่างไกลจากครอบครัว จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยกันทั้งในด้านการเรียน และในชีวิตประจำวัน การสร้าง ความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนที่กระทำได้ง่ายคือ ยิ้มแย้มแจ่มใส รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน มีความเอา ใจใส่จริงใจ มีความปรารถนาดีต่อเพื่อน

6. การอยู่ร่วมกันในหอพัก นักศึกษาควรปรับตัวให้อยู่ในหอพักได้อย่างเป็นสุข โดยไม่ สร้างปัญหา หรือความรำคาญให้เพื่อนร่วมห้องและเพื่อนร่วมหอ เช่นเคารพและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ อย่างเคร่งครัด มีความอดทน รู้จักเกรงใจผู้อื่น รักษาความสะอาดภายในหอพัก หากมีปัญหาควร ปรึกษาหารือ และหาแนวทางช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นต้น

7. อาหารการกิน นักศึกษาควรพยายามฝึกตนเองให้เป็นคนกินง่าย อยู่ง่ายแต่สะอาด และประหยัด การกินอยู่ง่ายเป็นสิ่งที่ จะช่วยให้สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนและสภาพ แวดล้อมได้ง่าย การปรับตัวอาจเป็นไปตามธรรมชาติ หรืออาจได้รับความช่วยเหลือแนะนำจากครู อาจารย์ เพื่อจัดความไม่ สอดคล้องกันระหว่างวุฒิภาวะกับการเป็นปัญญาชน

พอจะสรุปสภาพชีวิตของผู้เรียนในมหาวิทยาลัยได้ว่าการใช้ชีวิต ของผู้เรียนในมหาวิทยาลัยนั้น ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น แต่ผู้เรียนยังได้เรียนรู้ ประสบการณ์ชีวิตจากนอกห้องเรียนอีกด้วย ทั้งนี้เพราะการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ให้ความอิสระ แก่ผู้เรียนอย่างมากในการเลือกดำเนินชีวิต ซึ่งผู้เรียนในแต่ละชั้นปีจะมีกิจกรรมและการใช้ชีวิตที่แตกต่างกันไป ดังนั้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ สอดคล้องกับลักษณะของการเรียน ในการกล้าเผชิญปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ต่อการ เรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน มีความคาดหวังจะเรียนให้ได้ดี รู้จักขอคำปรึกษา ขอความช่วยเหลือ ด้านการเรียนจากบุคคลต่างๆ ยอมรับการงานเป็นทีม กล้าอภิปรายและซักถามข้อข้องใจกับอาจารย์ สามารถควบคุมความวิตกกังวลในการสอบได้ มีความพึงพอใจในการเรียนก็จะสามารถเรียนได้อย่างมีความสุข

ลักษณะการปรับตัวที่ดีของผู้เรียน

พิพัฒน์ แป้นอาทิตย์ (2545) ได้กล่าวถึงการปรับตัวที่ดีใน 4 ด้าน คือ

1. ด้านการรับรู้และสติปัญญา คือมีประสิทธิภาพในการจัดการกับสภาพการณ์ต่างๆ โดยอาศัยความสามารถในการปรับตัว ให้สัมพันธ์กับความเป็นจริง โดยมีการเปิดรับประสบการณ์และ การรับรู้ที่ปราศจากการบิดเบือน

2. ด้านส่วนตัว จะต้องยอมรับตนเองและมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตน

3. ด้านสังคม มีความไวในการรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น คล้อยตามสังคม แต่พฤติกรรมนั้นต้องอยู่บนรากฐานของเหตุผล และความถูกต้อง

4. ด้านอารมณ์ มีชีวิตอย่างสงบสุข มีความชื่นชมกับชีวิต มีความคิดสร้างสรรค์ มีอารมณ์ขัน มีความแจ่มใสเบิกบาน

นิภา นิธยาน (2530) กล่าวถึง ลักษณะของผู้เรียนที่มีการปรับตัวที่ดีไว้ดังนี้

1. มีความเชื่อมั่นและความรู้สึกที่มั่นคง
2. มีความอบอุ่นเป็นมิตร มีนิสัยน่ารัก มีเมตตากรุณา
3. มีความรู้สึกตระหนักในคุณค่าและภาระหน้าที่ที่ปฏิบัติ
4. พร้อมที่จะรับประสบการณ์ใหม่ๆ และสนใจเข้าร่วมกิจกรรมรอบตัว
5. รู้จักรักษานามัยและสุขภาพร่างกายสม่ำเสมอ
6. มีความกล้าที่จะเผชิญกับความจริงในชีวิต
7. มีจิตใจหนักแน่นมั่นคง ไม่ท้อถอยหวาดหวั่น พร้อมที่จะแก้ปัญหาและอุปสรรค ที่เกิดขึ้นอย่างเต็มกำลังความสามารถ
8. มีความสามารถในการปรับตัวได้ดี
9. ไม่มีอารมณ์เกลียดเกลียดแค้น รู้จักยับยั้ง และควบคุมอารมณ์ได้
10. ไม่แค้นใคร หรือวิตกกังวลจนเกินเหตุ

วลัยพร ขวัญนาพงศ์ (2546) สรุปลักษณะการปรับตัวที่ดีไว้ว่า บุคคลที่มีการปรับตัวได้ดีควรมีลักษณะดังนี้ คือ กล้าเผชิญความจริงเกี่ยวกับชีวิต รู้จักขอบเขตความสามารถของตน มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของตนเองให้ผู้อื่น มีความเชื่อมั่นในตนเองเห็นคุณค่าตนเอง มีความมั่นคงทางอารมณ์ เข้ากับผู้อื่นได้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าผู้เรียนที่มีความสามารถในการปรับตัวได้ดีนั้นจะเป็นผู้ที่กล้าเผชิญปัญหา อุปสรรคและความยุ่งยากอย่างมีสติและไม่หวาดหวั่น ตลอดจนเป็นผู้ที่พร้อมจะเผชิญทั้งความสุขและความทุกข์ บางครั้งแม้จะผิดหวังแต่ก็ยังคงมีความกล้า เข้มแข็ง สามารถมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคคลอื่นได้ การปรับตัวจะสามารถช่วยระบายนอารมณ์ ลดความตึงเครียด ทำให้สบายใจขึ้น ช่วยให้บุคคลไม่สะสมความอึดอัด คับข้องใจความผิดหวังและความไม่สบายใจเอาไว้ซึ่งถ้าไม่มีการปรับตัว คนเราก็ต้องทนอึดอัดอยู่เพียงคนเดียว ถ้าไม่ระบายนอารมณ์ที่ไม่พึงปรารถนาออกเสียบ้าง ปลดปล่อยอารมณ์นั้นสะสม คั่งค้างอยู่ในความรู้สึกนึกคิดนานๆ จะเป็นส่วนที่ทำลายบุคลิกภาพและบั่นทอนสุขภาพจิตให้เสียไป ถ้ายิ่งสะสมไว้มากๆ เท่าไร อาจเป็นสาเหตุให้กลายเป็นบุคคลที่เป็นโรคจิตหรือโรคประสาทได้ในที่สุด

สุคนธ์ทิพย์ หนูนพล (2544) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการปรับตัวว่า คนที่ปรับตัวได้ดี จะเป็นคนที่มีความรู้สึก และมีพฤติกรรมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และความต้องการของตนเอง คือมีความเป็นอิสระ มีจิตใจอารมณ์มั่นคง ส่วนลักษณะบุคคลที่มีปัญหาด้านการปรับตัว จะเป็นผู้ไม่กล้าแสดงออก เก็บตัว หรือถอยหนี เข้ากลุ่มเพื่อนไม่ได้ มีความเครียด

จากความสำคัญของการปรับตัว ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า การปรับตัวนั้นมีความสำคัญอย่างมากกับผู้เรียน การรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้โดยไม่เกิดความทุกข์ จะทำให้ตนเองสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

3.2 การเรียนการสอน

บรรยากาศการเรียนการสอนควรคำนึงถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน ความคิด ความรู้สึก ท่าที เจตคติ ค่านิยม และความเชื่อ ควรได้รับความสนใจและให้ความสำคัญไม่น้อยไปกว่าการเน้นทางวิชาการและสติปัญญา เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่มีบรรยากาศไม่ตึงเครียดเป็นการเสริมความอบอุ่น มั่นใจ และเชื่อถือนระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

ประกายทิพย์ พิชัย (2539) ได้ศึกษาผลของบรรยากาศการเรียนการสอนที่มีต่อผู้เรียน โดยได้ระบุถึงลักษณะบรรยากาศที่มีอิทธิพลและส่งเสริมต่อความรู้ ความรู้สึกและพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนไว้ ดังนี้

1. ความเป็นกันเอง ความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนม ความคุ้นเคยของสมาชิกในกลุ่มผู้เรียน
2. การแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
3. การปฏิบัติตามเกณฑ์ กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีรูปแบบที่สามารถปฏิบัติได้และให้ประโยชน์
4. การดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน ไม่ล่าช้าและมีความสอดคล้องเหมาะสม
4. การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน และมีความพยายามที่จะลดความขัดแย้งระหว่างกัน
6. ผู้สอนและผู้เรียนทราบจุดประสงค์และความคาดหวังในการเรียนอย่างชัดเจน
7. สร้างความเป็นธรรม ไม่เลือกที่รักมักที่ชังของครู ซึ่งทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้น
8. ผู้เรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมที่ทำทลายความสามารถอยู่เสมอ
9. สร้างความตื่นตัวและขจัดความเฉื่อยชาอันเป็นสาเหตุของความเบื่อหน่ายต่อการเรียนการสอน
10. การตัดสินใจทำกิจกรรมต่างๆ มาจากผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่
11. ไม่ส่งเสริมการแบ่งพรรคแบ่งพวกในหมู่นักศึกษา
12. ผู้เรียนมีความพึงพอใจกับกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน
13. เสรีภาพมีขอบเขต ไม่ปล่อยปละละเลยจนขาดระเบียบและขาดความรับผิดชอบ

พิมพรรณ เดชะคุปต์ (2545) ได้อธิบายถึงบรรยากาศการเรียนการสอน ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้การเรียนมีประสิทธิภาพ กล่าวคือบรรยากาศการเรียนการสอน เป็นบรรยากาศของการให้ความร่วมมือกันและกัน ซึ่งทั้งผู้สอนและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างบรรยากาศทางจิตใจร่วมกัน มีดังนี้

1. บรรยากาศความคุ้นเคย หรือความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ประกอบด้วย
 - 1.1 บุคลิกภาพของครูผู้สอน ได้แก่ การยิ้มแย้มแจ่มใส การแต่งกายสุภาพและสะอาด มีอารมณ์ขัน ท่าทางและการใช้คำพูดเหมาะสม และมีน้ำเสียงน่าฟัง ซึ่งเป็นการร่าเริงและดึงดูดความสนใจของผู้เรียน
 - 1.2 พฤติกรรมการสอนของผู้สอน เป็นพฤติกรรมที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทำกิจกรรมด้วยตนเอง ค้นคว้าด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้ซักถามโต้แย้ง การสอนที่มีผู้สอนมีความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งจะทำให้ห้องเรียนดำเนินการเรียนการสอนด้วยความสนุกและมีชีวิตชีวา
2. บรรยากาศที่เป็นอิสระ คือ บรรยากาศที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการค้นหาความรู้ และเน้นการทำงานเป็นกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนและประสานความคิดร่วมกัน เป็นบรรยากาศที่ทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวาและสนุกสนาน
3. บรรยากาศที่ทำทลาย คือ บรรยากาศที่ผู้สอนสร้างให้ผู้เรียนกระตือรือร้น สนใจติดตาม ค้นคว้าศึกษา เช่น การถามคำถามที่ต้องใช้ความคิด การค้นคว้า การถามเรื่องราวที่ทันสมัยทันเหตุการณ์ของประเทศและโลก ทำให้การทำงานต้องอาศัยความพยายามในการค้นหาและทำให้สำเร็จ ตลอดจนการสร้างบรรยากาศการแข่งขันระหว่างบุคคล หรือระหว่างกลุ่ม เป็นต้น

4. บรรยายการยอมรับนับถือ คือ บรรยายที่ผู้เรียนยอมรับนับถือผู้สอนในฐานะเป็นผู้ให้ความรู้ และมีความสามารถทั้งด้านเนื้อหาและกระบวนการถ่ายทอดความรู้ที่สามารถทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ และผู้สอนจะต้องยอมรับผู้เรียนในฐานะปัจเจกบุคคลที่มีความสามารถ สติปัญญา ความถนัด ทักษะแตกต่างกัน โดยยอมรับให้คุณค่าของผู้เรียนแต่ละคน และนำคุณค่าหรือความสามารถที่ต่างกัน ประสานสัมพันธ์ให้เกิดประโยชน์

5. บรรยายของการควบคุม เป็นบรรยายที่ทำให้ผู้เรียนมีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามเกณฑ์ระเบียบวินัยของห้องเรียน โดยผู้เรียนมีหน้าที่รับผิดชอบงานของตน มีความตรงต่อเวลา ประพฤติปฏิบัติในห้องเรียนอย่างเหมาะสม ทั้งด้านการแต่งกาย ภาษา ท่าทางมีความสุภาพ และเป็นผู้มีสัมมาคารวะ

6. บรรยายของการกระตุ้นความสนใจ คือ ผู้สอนทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจเพื่อไปสู่เป้าหมายที่กำหนด ผู้สอนรู้จักการให้การเสริมแรงเพื่อให้ผู้เรียนเพิ่มความถี่ของการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

การสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน

การสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนเป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพการสอน จะมีวิธีการสร้างอย่างไร สร้างยากหรือง่ายเพียงไร ผู้ใดเป็นผู้สร้าง ควรสร้างเมื่อใด สิ่งเหล่านี้ นักการศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าไว้อย่างเป็นระบบเพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้บริหารการศึกษาและผู้สอนได้ใช้เป็นหลักในการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนไว้ดังนี้ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2545)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เสนอแนะการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนไว้ดังนี้ คือ

1. มีการสร้างบรรยากาศในการเรียนที่ผ่อนคลาย ไม่กดดันด้วยเนื้อหาที่ยากเกินไปจนเด็กเกิดความล้าไม่สนใจ และบทเรียนไม่ยุ่งยากเกินไปจนเด็กหมดความสนใจ เนื้อหามีความต่อเนื่องกับบทเรียนที่เคยเรียนมาแล้ว
2. มีการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออก ได้แสดงความสามารถ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับตัวเองซึ่งจะทำให้เขาเกิดความภาคภูมิใจ
3. ส่งเสริมให้เด็กได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดในแต่ละกลุ่มและแลกเปลี่ยนความคิดภายในชั้นเรียน เพื่อให้รู้จักการยอมรับเหตุผลของผู้อื่น
4. ส่งเสริมให้เด็กได้มีการคิดและคิดแก้ปัญหาโดยอาศัยเหตุผลประกอบในการตัดสินใจ
5. จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่มีลักษณะส่งเสริมหรือกระตุ้นความสนใจ เช่น การจัดบอร์ด จัดสภาพห้องที่สะอาด มีป้ายนิเทศที่สะดุดตา
6. มีการจัดสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอเพื่อให้เด็กได้สัมผัส มีขนาดพอเหมาะ มีสีสันสวยงามเพื่อดึงดูดและสร้างความสนใจ
7. ส่งเสริมให้เด็กได้มีการศึกษาค้นคว้านอกห้องเรียน เพื่อเสริมความรู้แก่ตนเอง
8. จัดที่นั่งให้นักเรียนอย่างพอเหมาะ
9. ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงพัฒนาผลงานของนักเรียนเองและให้เพื่อนช่วยในการประเมินผลงานด้วย

3.3 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมทางกายภาพว่าหมายถึง ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่สวยงาม ร่มรื่นเป็นระเบียบและมีบรรยากาศดี
2. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่ปลอดภัย
3. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างพัฒนาการและเสริมการเรียนรู้หลากหลาย มีสิ่งยั่วยุให้เกิดการเรียนรู้
4. สภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่มีมลภาวะลดลง

ความสำคัญของสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข

ผู้สอนไม่ได้เป็นผู้ที่จะสร้างความเจริญเติบโตทุกด้านให้แก่ผู้เรียนเพียงฝ่ายเดียว อาคารเรียน และสภาพของโรงเรียนก็มีส่วนเสริมความเจริญงอกงามให้แก่ผู้เรียนอยู่มาก เพราะการตกแต่งอาคารสถานที่และบริเวณให้มีส่วนเกื้อกูลต่อการเรียนรู้ของเด็กจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสดชื่นร่าเริง เป็นแรงจูงใจให้อยากมาโรงเรียน มีความรักหวงแหน และภาคภูมิใจโรงเรียน ลักษณะเช่นนี้ จะช่วยหล่อหลอมพฤติกรรมของผู้เรียนได้ (ประจวบ ทองศรี, 2546)

สภาพแวดล้อมทางกายภาพมีความสำคัญต่อการเรียนดังนี้

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพเป็นทรัพยากรทางการเรียน โดยธรรมชาติแล้วสภาพแวดล้อมเป็นแหล่งความรู้ ศาสตร์ต่างๆ ทั้งหลายมีอยู่แล้วตามธรรมชาติ โดยเฉพาะโลกยุคสารสนเทศเช่นทุกวันนี้ สภาพแวดล้อมทางกายภาพจะเป็นสารสนเทศทางการเรียนได้เป็นอย่างดี ดังนั้นสภาพแวดล้อมทางกายภาพจึงมีความสำคัญในฐานะที่เป็นแหล่งวิทยาการต่างๆ ของระบบการเรียนรู้
2. สภาพแวดล้อมทางกายภาพสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่อการจัดการเรียนในขณะนี้ สภาพแวดล้อมทางกายภาพเป็นแหล่งวิทยาการ ด้วยตัวของมันเองสภาพแวดล้อมทางกายภาพก็สามารถอำนวยความสะดวกและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนได้หลายรูปแบบด้วยการใช้วิธีการและเครื่องมือต่างๆ
3. สภาพแวดล้อมทางกายภาพจูงใจให้ผู้เรียนใฝ่หาการเรียนรู้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่อยู่โดยรอบของระบบการเรียนรู้หรือระหว่างผู้สอนและผู้เรียน สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดีจึงสามารถสร้างบรรยากาศจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความอยากเรียน อยากรู้และเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. สภาพแวดล้อมทางกายภาพเพิ่มพูนประสิทธิภาพการบริหารการเรียนรู้ ในปัจจุบันซึ่งเป็นสังคมยุคสารสนเทศ วิทยาการแขนงต่างๆ มีความเจริญรุดหน้าและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีและเครื่องมือต่างๆ เป็นผลผลิตจากความเจริญก้าวหน้าต่างๆ เหล่านั้นสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนได้อย่างดีโดยเฉพาะในด้านการบริหารแล้วเทคโนโลยีด้านเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ และการสื่อสาร ฯลฯ ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมใหม่ทางการเรียนสามารถทำให้การบริหารการเรียนรู้มีความคล่องตัว สะดวก รวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำ สูงขึ้น
5. สภาพแวดล้อมทางกายภาพทำให้การจัดการเรียนมีพลังมากขึ้นนอกจากจะเป็นเครื่องมือทางการเรียนแล้วยังเป็นวิธีการจัดการเรียนด้วย จากการที่สภาพแวดล้อมทางกายภาพเป็นเครื่องมือและวิธีการของการเรียนนี้เองจึงมีผลต่อการเรียนทั้งทางกายภาพ จิตภาพและสังคม ทำให้การจัดการเรียนด้วยทรัพยากรการเรียนรู้ที่ทันสมัย ทำได้หลายรูปแบบ เกิดเป็นวิธีการใหม่ๆ ที่เรียกว่า นวัตกรรมการเรียนรู้ขึ้น

อย่างกว้างขวางสามารถจัดการเรียนได้อย่างไม่มีขีดจำกัดทำให้การขยายโอกาสทางการเรียนดำเนินไปได้
อย่างเสมอภาคและทัดเทียมกัน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอย่างมาก ผู้เรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดีย่อมปรับพฤติกรรมของตนเองไปในแนวทางที่ดี เป็นการ
สร้างประสิทธิภาพทางการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน

4. สภาพปัญหาและการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่มีคุณภาพมีความสามารถเต็มศักยภาพ มีการพัฒนาที่สมดุลทั้งสติปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การศึกษาเป็นกระบวนการถ่ายทอดและเรียนรู้ในการที่จะสร้างสรรค์และ
พัฒนาคนทั้งในแง่ความรู้ ความคิด ตลอดจนคุณธรรมและจริยธรรมเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้
อย่างมีความสุข สามารถสนองตอบทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติ ซึ่งประเทศที่
ต้องการความก้าวหน้าต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนโดยอาศัยการศึกษาเป็นเครื่องมือสำหรับประเทศ
ไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาและมีปัญหาเกี่ยวกับกำลังคนที่จะตอบสนองนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมค่อนข้างมากอันสืบเนื่องมาจากระบบและวิธีการจัดการศึกษาที่ไม่สามารถสร้างและกระจาย
โอกาส รวมทั้งคุณภาพการศึกษาได้อย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทิศทางการเปลี่ยนแปลงไปสู่ยุค
อุตสาหกรรมที่ผ่านมาและการก้าวสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ในทศวรรษที่ 21 ดังนั้นระบบการศึกษาของ
ประเทศไทยจึงถูกท้าทายจากแรงผลักดันการเปลี่ยนแปลงทางสังคมค่อนข้างมาก ซึ่งสภาพปัญหาและการ
พัฒนาคุณภาพการศึกษา ปัจจุบันมีดังนี้

1. ในการจัดการทดสอบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test: O-Net) ในทุกๆปีนั้น ผลที่ออกมามักจะเป็นไปในทิศทางเดียวกันในทุกๆปี นั่นก็คือ เด็กไทยมีความรู้ต่ำกว่า
มาตรฐานอยู่เสมอๆ หรือแม้แต่การศึกษาขององค์การความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา
(Organization for Economic Co-operation and Development, OECD) ที่รู้จักกันในชื่อของ PISA
(Programme for International Students Assessment) พบว่านักเรียนไทยที่จัดได้ว่ามีความรู้
วิทยาศาสตร์อยู่ในระดับสูงมีเพียง 1% เท่านั้นเองทั้งๆที่เราใช้เวลาในการเรียนการสอนมากกว่า 8 ชม.ต่อ
วันPISA ยังพบว่าเด็กไทย 74% อ่านภาษาไทยไม่รู้เรื่อง คือมีตั้งแต่อ่านไม่ออก อ่านแล้วตีความไม่ได้
วิเคราะห์ความหมายไม่ถูก หรือแม้แต่ใช้ภาษาให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิชาอื่นๆ

2. ปัญหาของครู ในประเทศฟินแลนด์ ซึ่งถือว่าเป็นประเทศที่คุณภาพการศึกษาสูงอันดับต้นๆใน
โลก วิชาชีพที่ประชาชนนิยม และให้การยอมรับนับถือมากที่สุดคือ วิชาชีพครู แต่ในประเทศไทย สังคมกลับ
เห็นว่าในปัจจุบันวิชาชีพนี้ ไม่เป็นที่นิยมเท่ากับการประกอบอาชีพหมอ หรือวิศวกรตามที่สังคมได้คาดหวัง
ประเทศไทยมีการผลิตครูมากถึงปีละประมาณ 12,000 คน ในขณะที่อัตราการบรรจุครูใหม่ในแต่ละปีมี
เพียง 3-4 พันคนเท่านั้น ซึ่งหมายความว่าในแต่ละปี บัณฑิตครูที่จบออกมาใหม่จะมีการตกงานเบื้องต้น
เกือบหนึ่งหมื่นคน แต่ในภาพรวมประเทศไทยยังนับว่าขาดแคลนครู โดยเฉพาะครูในสาขาวิชาสำคัญๆ เช่น
วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา เป็นต้น ยังพบอีกว่า ไม่มีความชัดเจนทางนโยบายในการที่จะสนับสนุนให้
ผู้สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาที่ตรงกับเนื้อหาสาระ ในทางตรงกันข้ามยังกลับพบมาตรการในเชิงกีดกันอีก
ด้วย เช่น การกำหนดให้ผู้ที่จะรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูได้ต้องไปเรียนเพิ่มเติมอีกอย่างน้อยหนึ่งปี
 เป็นต้น

3. ขาดแคลนบัณฑิตแต่บัณฑิตก็ยังคงงาน ประเทศเราไม่มีแผน และกลไกการกำกับการผลิตกำลังคนเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ในขณะที่ผู้สำเร็จการศึกษาในบางสาขามีมากมาย จนล้นงาน จนพบเรื่อยๆ ว่า ในการรับสมัครงานบางตำแหน่ง มีผู้สมัครหลายหมื่นคนเพื่อแย่งกันเข้าทำงาน ที่มีการรับเพียงไม่กี่สิบอัตรา แต่บางสาขาวิชากลับขาดแคลนกำลังคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอุตสาหกรรม และทางด้านการแพทย์ เราต้องการให้มีผู้เข้าศึกษาสายอาชีพประมาณครึ่งหนึ่ง จึงจะทำให้มีกำลังคนเพียงพอต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ แต่ในความเป็นจริงกลับพบว่า มีผู้เข้าเรียนอาชีวศึกษาเพียง 27% ทั้งนี้ นับรวมถึงผู้ที่ไม่ได้เรียนสายอาชีพแต่ไปเรียนอยู่ในวิทยาลัยอาชีวศึกษาด้วย เช่น สาขาด้านการบริหาร ซึ่งหมายความว่า หากนับสายช่างจริงๆ จะมีจำนวนน้อยกว่านั้นมาก กลายเป็นว่าในปัจจุบันเด็กที่เข้าเรียนในการจัดการศึกษาในระบบนั้นมีอนาคตที่ค่อนข้างชัดเจนว่าจะต้องตกงาน และปัญหานี้ยังไม่ได้รับการแก้ไขแต่อย่างใด

4. คุณภาพอุดมศึกษา/ปริญญาเพื่อ มหาวิทยาลัยหลายแห่งเริ่มมีปัญหาเรื่องหาคนเข้าเรียน ทำให้ประสบปัญหาเรื่องความคึกคัก นำไปสู่ความจำเป็นที่ต้องดำเนินการด้านการตลาดทุกวิถีทาง และมุ่งเปิดสอนแต่สาขาวิชาที่ทำได้ง่าย ต้นทุนต่ำ และได้เงินเร็ว ซึ่งระบาดไปทุกระดับชั้นปริญญา เรามีบัณฑิตล้นงานในหลายสาขา แต่ขณะเดียวกันก็มีการขาดแคลนในสาขาวิชาที่ยากๆ มหาวิทยาลัยจำนวนมากมุ่งหาเงินจนเป็นระบบการศึกษาเชิงปริมาณ ความจำเป็นที่ต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดเช่นนี้ อาจพอเข้าใจได้สำหรับมหาวิทยาลัยเอกชนซึ่งต้องแบกรับภาระค่าดำเนินการต่างๆ ด้วยรายได้ที่ต้องหามาเองซึ่งสถานการณ์เช่นนี้ได้กระจายเข้าไปสู่มหาวิทยาลัยของรัฐด้วย ในรูปแบบของการเพิ่มจำนวนนักศึกษาโดยตรง หรือการจัดทำเป็นโครงการพิเศษในลักษณะต่างๆ รวมทั้งเปิดสอนนอกสถานที่ตั้ง ซึ่งหากวิเคราะห์การเงินของโครงการเหล่านี้แล้วจะพบว่าส่วนใหญ่กลายเป็นค่าสอนของอาจารย์ สถานการณ์เช่นนี้ลุกลามไปจนถึงขั้นที่เรียกได้ว่าปริญญาเพื่อ ทุกระดับชั้นปริญญา กลายเป็นค่านิยมของสังคมที่ต้องเรียนอย่างน้อยถึงปริญญาโท และกำลังจะคุกคามต่อไปถึงปริญญาเอก

5. การขาดวิจัยและพัฒนา ขาดนวัตกรรม และปัญหาความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม ในปี 2548 อาจารย์อุดมศึกษาไทยรวมประมาณ 50,000 คน ตีพิมพ์ผลงานวิจัยเพียง ประมาณ 2,000 ฉบับ ในจำนวนนี้ 90% เกิดมาจากมหาวิทยาลัยเพียง 8 แห่ง ซึ่งหมายความว่ามหาวิทยาลัยที่เหลืออีกร้อยกว่ามหาวิทยาลัยตีพิมพ์เพียง 10% เท่านั้นเอง แต่ถ้าดูในรายละเอียด ยังพบว่าแม้ในมหาวิทยาลัยที่ตีพิมพ์มากที่สุดรวม 8 แห่งนี้ เมื่อเฉลี่ยตามจำนวนอาจารย์แล้ว มีการตีพิมพ์เพียงคนละ 0.12 บทความเท่านั้นเอง ถ้าเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ อาจารย์ของเราจะตีพิมพ์คนละไม่ต่ำกว่า 2 ฉบับต่อปี มากกว่าที่ดีที่สุดของเราถึง 20 เท่า

ในภาพรวมการตีพิมพ์ของอาจารย์ในสหรัฐอเมริกา ประมาณปีละ 200,000 ฉบับ ญี่ปุ่น 50,000 ฉบับ สหราชอาณาจักร 40,000 จีน 12,000 อินเดีย เกาหลี สิงคโปร์ประมาณ 10,000 ฉบับ เป็นต้น ข้อมูลเช่นนี้ชี้ชัดเจนว่ามหาวิทยาลัยของเราอ่อนด้อยในด้านการวิจัย ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ หากเราไม่มีการวิจัย เราก็จะขาดทุนทางปัญญา ในโลกยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ ส่งผลต่อความเข้มแข็งของระบบเศรษฐกิจ เมื่อประเทศเราขาดงานวิจัย เราจึงเสียเปรียบทางเศรษฐกิจอย่างเลี่ยงไม่ได้ ทั้งหมดนี้ เกิดมาจากที่ระบบการศึกษาที่มีความอ่อนแอด้านการวิจัย

แนวทางการแก้ปัญหาระบบการศึกษาไทยในปัจจุบัน

1. การปรับหลักสูตรและกำหนดปรัชญาของการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ดี
2. การฝึกอบรมครู และการพัฒนาครู สอดคล้องกับข้อแรก
3. การเป็นผู้นำที่ดีของอาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน
4. การจัดอุปกรณ์การเรียนการสอน ตำรา หนังสือ ให้มีความเพียงพอแก่สถานศึกษา
5. ระบบการประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์และปรัชญาของหลักสูตรข้อ 1
6. ชุมชนให้การสนับสนุน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นันทน บุษบง (2554) ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหการออกกลางคันของนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาโดยมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง: กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคนิค ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหการออกกลางคันของนักศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษาโดยมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง:กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคนิคอุดรดิตถ์ พบระดับปัญหารุนแรง และค่อนข้างรุนแรง 10 รายการ ตามลำดับดังนี้คือ นักศึกษาสามารถเข้าออกวิทยาลัยได้ตลอดเวลาเนื่องจากการจัดตารางเรียนไม่ต่อเนื่องมีชั่วโมงระหว่างวัน และรองลงมาคือ วิทยาลัยตั้งอยู่ในแหล่งที่ไม่เหมาะสม ห้องน้ำไม่สะอาด การบริการน้ำดื่มไม่เพียงพอ ระเบียบการไว้ทรงผมเข้มงวดเกินไป การแจ้งข่าวสารการขาดเรียนของนักศึกษาล่าช้า การติดต่อประสานงานระหว่างผู้ปกครองกับวิทยาลัยล่าช้า นักศึกษาไม่กล้าถามผู้สอนในเรื่องที่ไม่เข้าใจ นักศึกษาไม่มีสมาธิในการเรียนและได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ แนวทางแก้ไขปัญห

1. การเข้า-ออก วิทยาลัยได้โดยเพิ่มวิธีการเข้าออกให้มากกว่าเดิม เช่น ต้องมีลายมือชื่อผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูที่ปรึกษา แสดงต่อเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย สร้างห้องน้ำเพิ่มเติมเพิ่มจำนวนร้านอาหาร ในโรงอาหารให้มากขึ้นเพิ่มจำนวนคอมพิวเตอร์และเพิ่มความเร็วในการสืบค้นข้อมูลเพื่อบริการนักศึกษาให้เพียงพอ

2. วิทยาลัยตั้งอยู่ใกล้แหล่งที่ไม่เหมาะสม เป็นเหตุให้นักศึกษาเข้าไปใช้บริการได้ง่าย แก้ไขปัญหาโดยการจัดการสภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีในสถานศึกษา จัดสถานที่ให้ดึงดูดนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาต้องการที่จะอยู่ในวิทยาลัย คือ จัดโซนการศึกษา โซนเกม เป็นต้น

3. การติดต่อประสานงานระหว่างวิทยาลัยกับผู้ปกครองล่าช้า แก้ไขปัญหา โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาแก้ไขปัญหในการติดต่อ เช่นการใช้โทรศัพท์ถึงผู้ปกครองทันที ที่นักศึกษามีพฤติกรรมไม่ปกติ ส่งข้อความทางโทรศัพท์มือถือถึงผู้ปกครองทันที อัปเดตข้อมูลข่าวสารของวิทยาลัยขึ้นเว็บไซต์ของวิทยาลัยให้เป็นปัจจุบัน แจ้งข่าวสารของวิทยาลัยทางรายการเทคนิคทำเนียบเพื่อมวลชน คลื่นวิทยุ 96.75 อ.ส.ม.ท.

4. คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ แก้ไขปัญหาโดย ครูผู้สอนต้องเอาใจใส่ต่อนักเรียนในการติดตามผู้เอนที่ขาดเรียนให้นักศึกษามาเรียนนอกเวลา เพื่อเพิ่มเวลาเรียน และคะแนนเก็บ เพื่อป้องกันการขาดเรียน การติด 0 และการติด มส. รวมถึงการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่มีความทันสมัยในการพัฒนาผู้เรียนในอนาคตข้างหน้า

อัญชลี วงศหลา และเมทินี ทนงกิจ (2554) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้วิชาการศึกษาในระดับอุดมศึกษา กับอัตราการออกกลางคันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่ พบว่า 1.อัตราการออกกลางคันของนักศึกษาใหม่ของมหาวิทยาลัยอยู่ในระดับปานกลาง คือร้อยละ 15.78

ของนักศึกษาใหม่ทั้งหมด ทั้งนี้เป็นการออกกลางคันโดยการลาออกรอยละ 10.14 และการออกกลางคันโดยระเบียบวัดผลรอยละ 5.64 เมื่อพิจารณาเป็นรายคณะพบว่าคณะนิติศาสตร์ มีอัตราการออกกลางคันมากที่สุด และคณะวิศวกรรมศาสตร์หลักสูตรเทคโนโลยีบัณฑิตมีอัตราการออกกลางคันน้อยที่สุด

2. การเรียนรายวิชาการศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันทั้งการลาออกกลางคันและออกตามตามระเบียบวัดผล อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นั่นคือมีแนวโน้มว่ากลุ่มนักศึกษาที่เรียนรายวิชาการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีอัตราส่วนการลาออกกลางคันทุกประเภตน้อยกว่ากลุ่มนักศึกษาที่ไม่ได้เรียน

ชีสาพัชร โกสีย์รัตนภิบาล (2555) ศึกษาเรื่องการศึกษาปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนบ้านจันทเขลม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนบ้านจันทเขลม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก ได้แก่ ด้านสภาพของผู้ปกครอง รองลงมาคือด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านพฤติกรรมนักเรียน ตามลำดับ 2. ผลการเปรียบเทียบการออกกลางคันของนักเรียนบ้านจันทเขลม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศและปีที่เข้ารับการศึกษ โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันโดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมคิด รักษาทรัพย์, สุภาภรณ์ ต้นจ้อย และวาสนา ดั่งวงเหมือน (2556) วิจัยเรื่องสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่ออกกลางคันในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 68.10 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 19 – 23 ปี คิดเป็นร้อยละ 72.84 ส่วนใหญ่อยู่คณะศิลปศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 21.55 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีคิดเป็นร้อยละ 21.12 คณะวิศวกรรมศาสตร์คิดเป็นร้อยละ 18.10 ก่อนเข้าศึกษาที่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาที่มาจากมัธยมศึกษาตอนปลายคิดเป็นร้อยละ 72.84 สาเหตุที่ทำให้นักศึกษาออกกลางคันในด้านส่วนตัวนักศึกษาเรื่องมีความรู้พื้นฐานในสาขาวิชาที่เรียนน้อยมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.02 และเรื่องมีปัญหาสุขภาพกายหรือยาเสพติดมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.10 ในด้านสภาพครอบครัวเรื่องครอบครัวมีฐานะยากจนต้องช่วยหารายได้มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 2.59 และเรื่องครอบครัวประสบภัยธรรมชาติมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 1.96 ในด้านสถานศึกษาเรื่องสาขาวิชาที่เรียนยากเกินไปมีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.27 และเรื่องมทร.กรุงเทพอยู่ในแหล่งอบายมุขสถานบันเทิงมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 2.44 สาเหตุที่ทำให้นักศึกษาออกกลางคันกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่าสาเหตุด้านสถานศึกษาและด้านส่วนตัวนักศึกษาเป็นสาเหตุของการออกกลางคันในระดับปานกลางคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 และ 2.65 ตามลำดับ ส่วนสาเหตุด้านสภาพครอบครัวของนักศึกษาเป็นสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาออกกลางคันในระดับน้อยที่สุดมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.27

โกมล จันทวงศ์ (2558) ศึกษาปัจจัยสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ศูนย์สระแก้ว พบว่า 1. ปัจจัยสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ศูนย์สระแก้ว คือ ปัจจัยด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน เป็นสาเหตุ การออกกลางคันมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านสถานศึกษา และด้านสภาพแวดล้อม ตามลำดับ 2. แนวทางการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ศูนย์สระแก้ว พบว่า ด้านสถานศึกษา ได้แก่ ควรมีการผ่อนชำระ ค่าเทอม การบริหารจัดการศึกษาควรมีความชัดเจน มีระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เปิด

โอกาสให้ชุมชนและหน่วยงานอื่นเข้ามามีส่วนร่วม ด้านอาจารย์ผู้สอน ได้แก่ ไม่ควรสอนเนื้อหา ที่ยากเกินไป เตรียมการสอนและมีเนื้อหาใหม่ ๆ มีจิตวิทยาการสอน ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เน้นความรู้ ให้สามารถสื่อสารกับโลกภายนอกได้ ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ได้แก่ ควรเปิดหลักสูตรที่ตอบสนองตลาดแรงงานและความต้องการท้องถิ่น มีหลักสูตรหลายสาขา มีอาจารย์ประจำหลักสูตรเพียงพอ มีการปรับพื้นฐานความรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของนักศึกษา ด้านส่วนตัวของนักศึกษา ได้แก่ นักศึกษาควรสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความตระหนักมองถึงอนาคต มีความคิดเป็นของตนเอง กระตือรือร้น มุ่งมั่นเรียนให้จบ มีความรับผิดชอบ และใช้เพื่อนโน้มน้าวกรณีไม่สนใจเรียน ด้านสภาพครอบครัว ได้แก่ ควรช่วยเหลือเกื้อกูลและทำกิจกรรมร่วมกันมากขึ้น ช่วยกันลดค่าใช้จ่าย ที่ไม่จำเป็นและประหยัด หาช่องทางเพิ่มรายได้ ช่วยเหลือครอบครัว หรือหารายได้ระหว่างเรียน ด้านสภาพแวดล้อม ได้แก่ ควรจัดบรรยากาศในมหาวิทยาลัยให้น่าเรียน มีหอพักนักศึกษา มีกิจกรรม ให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ปรับเวลาให้เลิกเรียนเร็วขึ้น มีแนวทางป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการเดินทาง การคบเพื่อน ยาเสพติด โดยเฉพาะนักศึกษาที่อยู่บ้านเช่า 3. ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหการออกกลางคันของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ศูนย์สระแก้ว พบว่า ให้มีการลดค่าเทอมหรือผ่อนชำระได้ มีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การบริหารจัดการและการกำหนดนโยบายให้มีความชัดเจน มีระบบดูแลช่วยเหลือนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เปิดหลักสูตรการเรียนการสอนที่ตอบสนอง ตลาดแรงงาน พัฒนามหาวิทยาลัยให้มีบรรยากาศน่าเรียน มีอาจารย์เพียงพอ และมีหอพักนักศึกษา

ชุดิมา ใจคล้าย (2558) ศึกษาการออกกลางคันของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1. จากการวิเคราะห์ตารางชีพ พบว่าภาคการศึกษาที่ 1 เป็นช่วงเวลาที่มียอดอัตราความ เสี่ยงอันตรายสูงสุด โดยมีอัตราความเสี่ยงเท่ากับ 0.2418 และนักศึกษาอยู่รอดได้นานกว่าภาคการศึกษาที่1 เท่ากับ 78.43 % และไม่สามารถแสดงมัธยฐานระยะเวลาการอยู่รอดได้ เพราะยังไม่เกิดกรณีนักศึกษาจำนวนครึ่งหนึ่งออกกลางคันในช่วงเวลาที่ศึกษา 2. จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบฟังก์ชันการอยู่รอดของนักศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ แบบ Kaplan-Meierและการทดสอบโดย Log-rank Test ตัวแปรทำนายที่ให้ผลการเปรียบเทียบ ฟังก์ชันการอยู่รอดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ เพศ อายุ อาชีพของ ผู้ปกครอง เกรดเฉลี่ยสะสมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตร และคณะวิชา 3. จากการวิเคราะห์โมเดลฟังก์ชันความเสี่ยงอันตรายต่อการออกกลางคันของนักศึกษา โดยการวิเคราะห์โมเดลการถดถอยของ Cox พบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความเสี่ยงอันตรายต่อการออกกลางคันของนักศึกษา ได้แก่ เกรดเฉลี่ยสะสมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ หลักสูตร 4. ตัวแปรสังเกตที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการออกกลางคันของนักศึกษามหาวิทยาลัย ราชภัฏเรียงตามลำดับจากน้อยไปหามาก ได้แก่ สถานศึกษาเดิม คณะวิชา อายุ เกรดเฉลี่ยสะสม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและหลักสูตร ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรเกรดเฉลี่ยสะสม ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เรียงตามลำดับจากน้อยไปหามาก ได้แก่ อายุ คณะวิชา และเพศ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปรหลักสูตร เรียงตามลำดับจากน้อยไปหามาก ได้แก่ เพศ เกรด เฉลี่ยสะสมระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และ คณะวิชา และตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านตัวแปร เกรดเฉลี่ยสะสมระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและหลักสูตร เรียงตามลำดับจากน้อยไปหามาก ได้แก่ อายุ คณะวิชา และ เพศ

กรอบแนวความคิดของโครงการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

